

A Fővárosi Ítéltábla a Romasz Ügyvédi Iroda (Cím9; ügyintéző: dr. Romasz Árpád ügyvéd) által képviselt Felperes1 (Cím2.) I. rendű, Felperes2 (Cím3) II. rendű felpereseknek, a Nagy és Kiss Ügyvédi Iroda (cím4., ügyintéző: dr. Galvács Borbála ügyvéd) által képviselt Alperes1 Zrt. (Cím1) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2020. október 20. napján meghozott 11.G.40.553/2020/13-II. számú ítélete ellen a felperesek részéről 14. és 15. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 nap alatt fizessenek meg egyetemlegesen az alperesnek 171.000 forint (százhetvenegyezer) + áfa mértékű másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy a le nem rótt 1.128.520 forint (egymillió-százhuszonnyolcezer-ötszázhusz) fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A felperesek mint adósok és az alperes mint hitelező között 2008. február 26. napján „Kölcsönszerződés svájci frank alapon szabad felhasználású jelzáloghitel egyenletes részletfizetéssel hat hónapos kamatperiódussal, türelmi idővel” megnevezésű szerződés jött létre közjegyzői okiratba foglaltan. A kölcsön összege 99.108 CHF, futamideje 276 hónap, melyből 120 hónap a türelmi idő. A kölcsön teljes hiteldíj mutatója 6,87%, éves kamatlába a folyósítás időpontjában évi 16,19%, a teljes tőkeösszeg folyósítását követően a törlesztőrészlet összege a türelmi idő alatt 521,03 CHF, türelmi idő nélküli konstrukció esetén, illetve türelmi idős konstrukció esetében a türelmi idő leteltét követően 926,39 CHF, ami a kamatperióduson belül változatlan. Az utolsó törlesztőrészlet megfizetése 2031. március 15. napja. A felperesek a szerződésben (VII. Svájci frank klauzula 2. pont) nyilatkoztak arról, hogy a kölcsön vonatkozásában árfolyamkockázatuk keletkezhetsz, ha az árfolyam jelentősen változik, a kölcsön fedezete pedig nem CHF forrás, megértették és ezen

információ tudatában is igénybe kívánják venni a szerződésben meghatározott kölcsönösszeget. A felperesek a szerződéskötést megelőzően tájékoztatást írtak alá a külföldi devizában történő finanszírozás általános kockázatairól.

A felek között a 2014. évi XL. törvény (DH2 törvény) szerinti elszámolás megtörtént, az felülvizsgált elszámolásnak minősül.

[2] A felperesek keresetükben a szerződés érvénytelenségének megállapítását kérték figyelemmel arra, hogy a kölcsönszerződés nem tartalmaz rendelkezést az árfolyamkockázat viselése, az árfolyamváltozás hatásmechanizmusa tárgyában, nem tárja fel annak következményeit és okait. A felek között információs egyenlőtlenség áll fenn, a kockázatfeltárás elmaradásával az alperes megsértette a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 203. § (6)-(7) bekezdését, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 205. §-át. Kérték a szerződés érvényessé nyilvánítását annak megállapításával, hogy a fennálló tartozásuk 18.497.062 forint. Álláspontjuk szerint a perbeli szerződés fogyasztási szerződésnek minősül, ők pedig fogyasztónak.

[3] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Megítélése szerint a kölcsön vállalkozási, illetve gazdasági célú volt, a perbeli szerződés nem minősül fogyasztói szerződésnek. A szerződés megtámadása tekintetében elévülési kifogással élt. Előadta, hogy a kockázatfeltárást mind a kockázatfeltáró nyilatkozat, mind a szerződés svájci frank klauzulája (kölcsönszerződés VII. pont) is tartalmazza, az megfelel a szerződéskötéskor hatályos jogszabályoknak, továbbá a 2/2014. Polgári Jogegységi határozat 1. pontjában írtaknak. Utalt továbbá a BH.2019. 84. számú eseti döntésre, miszerint a kockázatfeltáró nyilatkozat árfolyamkockázatról szóló tájékoztatása a világosság és az érthetőség követelményének is megfelel.

[4] Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével a keresetet elutasította és döntött a perköltség viselése tárgyában. Az ítélet indokolása szerint az alperes mint kölcsönnyújtó, valamint a felperesek mint adósok között a Ptk. 523. § (1) bekezdésében meghatározott kölcsönszerződés jött létre a keresetlevélhez csatolt okiratba foglalt tartalommal. Úgy foglalt állást, hogy a felperesek a Ptk. 685. § d) pontja alapján nem minősülnek fogyasztónak, továbbá az e) pont alapján a kölcsönszerződés sem tekinthető fogyasztói szerződésnek. Rámutatott, hogy a szerződő fél csak azokon a területeken válhat jogosulttá a fogyasztói minőséghez kapcsolódó védelemre, amely semmilyen vonatkozásban nem kötődik az általa kifejtett szakmai vagy gazdasági tevékenységhez. A szerződés fogyasztói jellege akkor állapítható meg, ha a szerződő fél a kölcsön összegét teljes mértékben az általa kifejtett gazdasági vagy szakmai tevékenységen kívüli célból vette fel és ilyen célra fordította. A szerződés fogyasztói voltát az azt állító felpereseknek kellett volna bizonyítaniuk. A felperesek azon állításukat, hogy gyermekeik neveléséhez, lakásuk felújításához volt szükségük a kölcsön összegére, bizonyítani nem tudták, ugyanis kizárólag a II. rendű felperes csatolt a 2008. évre vonatkozó jövedelemkimutatást és az adóhatóság által kiállított igazolást, melyből kitűnik, hogy munkaviszonyán kívül egyéb jövedelme nem származott. Egyébként bevétel hiányában sem lehet következtetni arra, hogy nem volt az esetleges vállalkozási tevékenységből jövedelme, továbbá a vállalkozás beindítása érdekében

felvett kölcsönből a bevétel később realizálódhatott. Korábban az I. rendű felperes úgy nyilatkozott, hogy vállalkozási célra, vállalkozás beindítása érdekében vették fel a kölcsönt, az alperesnél elfekvő hitelkérelemben is vállalkozási cél került megjelölésre. A közös vállalkozási célt valószínűsíti az is, hogy a felperesek a kölcsönt együtt vették fel. Ezzel szemben csupán állították, de nem bizonyították, hogy a kölcsönt magáncélra használták fel. Figyelemmel arra, hogy a felperesek nem fogyasztók, a szerződést a Ptk. 209/A. § (1) bekezdése alapján megtámadhatták, azonban a Ptk. 236. § (1) bekezdésében rögzített megtámadási határidő a Ptk. 236. § (2) bekezdés c) pontja alapján számítva 2009. április 15. napján eltelt, így a keresetüket 2017. február 27. napján elkésve terjesztették elő.

Az elsőfokú bíróság megjegyezte, hogy amennyiben az I. és II. rendű felperes fogyasztónak, illetve a perbeli szerződés fogyasztói szerződésnek minősülne, a kereset abban az esetben sem lenne helytálló. E körben hivatkozott az Európai Unió Bírósága (EUB) C-26/13. számú ítéletének 39., 40. pontjában, a C-186/16. számú ítélet rendelkező része 2. pontjában, a C-51/17. számú ítélet 73-75., illetve 78. pontjában, a C-227/18. számú végzés rendelkező részében, a 2/2004. PJE határozatban, a 6/2013. PJE határozat indokolásának III/3. pontjában, a Kúria devizahiteles ügyek jogalkalmazási kérdéseit vizsgáló Konzultációs Testülete 2019. április 10-ei üléséről felvett emlékeztetőjében írtakban, továbbá a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében foglaltakra. Kiemelte, hogy az alperesnek mint professzionális pénzügyi intézménynek tudomása lehetett a szerződés megkötésekor a pénzpiaci körülményekről, azok esetleges változásáról, a kamatlábak változásának lehetőségéről, illetve az azokat befolyásoló tényezők létezéséről, azonban a változás irányáról tudomással nem bírt, így erre a tájékoztatási kötelezettsége nem terjedhetett ki. A PSZÁF által a Kúria részére 2013. május 31-én adott tájékoztatás szerint a 2001-2008. közötti időszakban a pénzügyi intézmények sem láthatták előre a jövőbeni árfolyamváltozásnak sem a mértékét, sem az irányát; ezen időszakban a bankl stabilitási jelentései sem utaltak jelentős árfolyamváltozásra. A bíróság megítélése szerint az alperes tájékoztatása megfelelt az előírt követelményeknek, ugyanis következtetni lehetett arra, hogy a CHF-nek a forinttal szembeni árfolyam alakulása a kölcsön forintban történő visszafizetésének terheit növelheti is, melyből jelentős mértékű változás adódhat. Az adósoknak az árfolyamkockázatot azért kell viselniük, mert a kölcsönszerződés kirovó pénzneme CHF, jövedelmük pedig forintban keletkezett. Az alperes felhívta a figyelmet arra is, hogy bekövetkező többletterhet átvállalni nem tudja. Hangsúlyozta: az árfolyam alakulása a kölcsön forintban történő visszafizetésének terheit növelheti, melyből jelentős mértékű változás adódhat. Az árfolyamváltozás hatással van a törlesztőrészek összegére, a devizában nyilvántartott tőkeösszeg forintban kifejezett ellenértékére, mely jelentősen növekedhet. A felperesek mindezek ismeretében nyilatkoztak, hogy a szerződés kockázatairól világos és érthető tájékoztatást kaptak, a kockázati összetevőket ismerik, felmérték a devizakockázat gazdasági következményeit és mindezek ismeretében fel kívánják venni a kölcsönt. Mind a kockázatfeltáró nyilatkozat, mind a szerződés VII. pontja áttekinthető szerkezetben, egyértelműen azonosítható és értékelésre alkalmas, érthető tartalommal jelent meg a fogyasztó számára. A kölcsönszerződés VII.1. pontjában írt legalább 5%-os árfolyamváltozásnak kizárólag a banknak nyújtott ingatlanfedezet kiegészítése szempontjából volt jelentősége, az nem kapcsolódott a kockázatvállalás mértékéhez. Az árfolyamkockázatról való tájékoztatást tartalmazó okirat aláírására a szerződéskötéssel egyidejűleg került sor, azonban az nem kifogásolható, ha a félnek elegendő idő állt rendelkezésére annak áttanulmányozására a szerződés aláírását megelőzően. tanúl közjegyző tanúvallomása szerint a felperesek akár el is vihették volna a szerződést, így kellő idő állt a felperesek rendelkezésére a szerződéstervezet megismerésére.

[5] Az ítélet ellen a felperesek éltek fellebbezéssel, melyben a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján annak megváltoztatását, kereseti kérelmükkel egyező döntés meghozatalát kérték. Kérték továbbá a Pp. 152. § (2) bekezdése alapján a tárgyalás felfüggesztését az EUB előtt C-609/19. számon folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig, ugyanis az eljárás a kockázatfeltárás tartalma vonatkozásában ügydöntő jelentőséggel bírhat.

Továbbra is fenntartották álláspontjukat, miszerint a perbeli szerződés fogyasztói kölcsönszerződés. E körben hivatkoztak a Ptk. 685. § d) és e) pontjaira, valamint a 2014. évi XXXVIII. törvény (DH1 törvény) 1. §-ára. Kiemelték, hogy mindketten magánszemélyek és maga a kölcsönszerződés elnevezése szerint is szabad felhasználású jelzáloghitelt vettek fel. Az alperes a 2014. évi XL. törvény (DH2 törvény) alapján a felülvizsgált elszámolást elkészítette, ezáltal ő is fogyasztói szerződésnek tekintette a perbeli szerződést, ugyanis a DH2 törvény hatálya a DH1 törvény 1. §-ába foglalt fogyasztói szerződésekre terjed ki. Tévesnek tartották azt az ítéleti álláspontot, hogy nekik kellett volna bizonyítaniuk, hogy a kölcsönt gyereknevelés, lakásfelújítás céljából vették fel. Sérelmezték, hogy a bíróságnak nem volt elégséges a II. rendű felperes vonatkozásában az adóhatóság igazolása, miszerint munkaviszonyán kívül más jövedelme nem volt. Megítélésük szerint önmagában nem támasztja alá az elsőfokú bíróság e kérdésben kifejtett álláspontját az I. rendű felperes azon nyilatkozata, miszerint vállalkozási célra, vállalkozás beindítására vették fel a kölcsönt. Előadták, hogy részükről vállalkozás beindítására nem került sor. Álláspontjukat a BDT2018. 3814. és a BH2019. 86. számú eseti döntésekre hivatkozással kívánták alátámasztani.

A felperesek nem értettek egyet a „kockázatfeltárás tisztességtelensége” vonatkozásában elfoglalt ítéleti állásponttal sem. Azzal érveltek, hogy a bíróság gyakran összemossa az egyenrangú felek között létrejött szerződéseket a blanketta szerződésekkel. Hivatkoztak a 93/13. EGK irányelv alapelveire, amiből az következik, hogy a professzionális szolgáltatóval szemben információs asszimetriában van a fogyasztó. A Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.171/2012/4. számú ítéletéből az a következtetés vonható le, hogy a fogyasztónak kizárólag a szerződés alapján minden további kutakodás nélkül ugyanarra az információs szintre kell kerülnie a szerződés vonatkozásában, mint a vele szerződő szolgáltatónak; ezt támasztja alá az EUB C-186/16. számú döntése is. Nem vélelmezhető, hogy az egyes devizák forinthez viszonyított értéke változásának mechanizmusával az átlagos fogyasztó tisztában van, ideértve a modern devizapiac működését és azt, hogy akár napi szinten is jelentős kilengések következhetnek be. Hivatkoztak az Európai Bizottság 2019. július 22. napján kiadott Közleményére, mely az EGK irányelv összefoglaló elemzését tartalmazza az EUB joggyakorlata alapján. Megítélésük szerint a perbeli árfolyamkockázati tájékoztatás nem felelt meg az EUB C-51/17., illetve a C-186/16. számú ítéletében foglaltaknak, ugyanis a fogyasztó nincs tisztában a menekülő deviza, a kamatparitás, a nyitott deviza pozíció fogalmával, az MNB árfolyam-karbantartó politikájával. Utaltak arra, hogy az Európai Bizottság álláspontja szerint a szerződéskötés előtt a fogyasztónak lehetőséget kell adni a feltételek megismerésére, amely magába foglalja azt a kérdést, hogy a fogyasztó hozzáfért-e a szerződési feltételekhez, biztosították-e számára az elolvasás lehetőségét. Hivatkoztak a 2014/17/EU irányelv 23. cikk (6) bekezdésére, miszerint, ha a hitel megállapodás nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely a fogyasztót érintő árfolyamkockázatot 20% alatti mértékű ingadozásra korlátozná, akkor tartalmaznia kell egy szemléltető példát arról, hogy milyen hatással jár az árfolyam 20%-os változása.

A perbeli esetben a szerződéskötés napján írták alá a kockázatfeltáró nyilatkozatot, így sem információjuk, sem elég idejük nem volt ezzel kapcsolatosan bármit gondosan mérlegelni. A tájékoztatás szövege beolvadt a szerződés többi rendelkezésébe, így sérült a kellő időben történő és a vizuális értelemben is átlátható tájékoztatás elve. Az elsőfokú bíróság indokolása téves a kölcsönszerződés VII.1. pontja szerinti legalább 5%-os árfolyamváltozással

kapcsolatban, ugyanis e rendelkezésből az következik, hogy az alperes maga sem számított a valóságban 5%-ot meghaladó árfolyamnövekedésre. Amennyiben igen, nem kelthette a fogyasztókban sem azt a képzetet, hogy a kockázat ettől nagyobb, pláne nem, hogy korlátlan is lehet. Hivatkozott e körben a Győri Ítéltábla, a Fővárosi Törvényszék és a Ráckevei Járásbíróság hasonló ügyben hozott határozataira. Ezen ítéletekből is az a következtetés vonható le, hogy nem lehetett a tájékoztatásban szereplő jelentős mértéket a korlátlan kockázattal egy minősítés alá vetni.

[6] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján. Perköltségét a megbízási szerződés alapján kérte megállapítani 9 óra időtartamra 28.500 forint + áfa/óra összegben. Továbbra is vitatta a szerződés fogyasztói jellegét. A II. rendű felperes a 2017. január 12-én a PKKB előtt végrehajtás megszüntetése iránt folyamatban volt eljárásban kijelentette, hogy „2007-ben működőképes vállalkozásom volt... a szépségszalon a szerződéskötéskör már működött... a felperest már kérdeztem, hogy a vállalkozásba... azaz a szerződésünkbe beszállna-e,... együtt dolgozhatnánk a szépségszalonban.” Az I. rendű felperes e perben kijelentette, hogy „...vállalkozás indítására szándékoztunk felvenni a kölcsönt. A felvett összeget ténylegesen vállalkozásra fordítottuk.”. Mindez ellentétes a perben előadottakkal.

Az I. rendű felperes a hozzá intézett 2010. október 12-ei megkeresésére akként nyilatkozott, hogy a hitelt vállalkozás beindításához vették fel. Az I. rendű felperes már a kölcsönkérelmi lapon is „vállalkozás” célt jelölt meg. Hangsúlyozta, hogy a szabad felhasználású kölcsön esetén a kölcsöncélt nem kell a szerződésnek tartalmaznia. Nem vonta kétségbe, hogy a törvényi elszámolás a fogyasztók esetében kötelező volt, azonban semmi nem tiltotta, hogy a bank a nem fogyasztókkal is elszámoljon.

Az alperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az árfolyamkockázatról való tájékoztatás vonatkozásában is helyes álláspontot foglalt el.

A felperesek fellebbezésükben „a kockázatfeltárás tisztességtelenségére” hivatkoznak, azonban a kockázatfeltárás nem lehet tisztességtelen, legfeljebb az árfolyamkockázat telepítése, mely a perbeli esetben nem merül fel. A felperesek részletes, könnyen érthető és világos tájékoztatást kaptak, aminek alapján egyértelmű kellett, hogy legyen: a kockázatot korlátlanul kötelesek viselni. A szerződésben nem szerepel olyan rendelkezés, ami arra utalna, hogy az árfolyamváltozás és ennek kockázata nem reális, a futamidő alatt nem következik be, az árfolyamváltozás hatása őket nem vagy nem kizárólag őket terheli, az árfolyam rájuk nézve kedvezőtlen változásának van felső határa. Az árfolyamkockázattal való rendelkezések megfelelnek a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében foglaltakon túl a vonatkozó PJE határozatoknak és uniós elvárásoknak.

Az alperes a tárgyalás felfüggesztése iránti kérelmet alaptalannak találta.

[7] A fellebbezés nem alapos.

[8] A felperesek fellebbezésükben a Pp. 152. § (2) bekezdése alapján kérték az eljárás felfüggesztését az EUB C-609/19. szám alatt folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig. A hivatkozott eljárást kezdeményező nemzeti bíróság a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv 4.

cikkének (2) bekezdése és a 3. cikkének (1) bekezdése értelmezését kérte: milyen szempontok alapján kell vizsgálni a deviza alapú kölcsönszerződés árfolyamkockázatára vonatkozó szerződéses rendelkezések világos és érthető megfogalmazását. Az EUB e kérdésekre már választ adott, többek között a fellebbezésben is felhívott C-186/16. számú ítélet 41. és 51. pontjában, valamint a C-51/17. számú ítélet 78. és 83. pontjában. Ezért az ítéltábla nem találta indokoltnak az eljárás felfüggesztése iránti kérelem teljesítését.

[9] Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló adatok alapján a tényállást helyesen állapította meg, az ítéltábla az érdemi döntéssel is egyetért, azonban a bíróságnak a kölcsönszerződés minősítése kérdésében elfoglalt álláspontját nem osztotta.

A felperesek a fellebbezésükben alaptalanul sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság rájuk telepítette annak bizonyítását, hogy az alperes vitatásával szemben a perbeli szerződés fogyasztói szerződésnek minősül. A Legfelsőbb Bíróság a fogyasztói szerződés érvényességével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 2/2011. PK vélemény 1. pontjában úgy foglalt állást, hogy a bíróságnak hivatalból kell észlelnie, hogy a perbeli jogviszony fogyasztói szerződésnek minősül. Kétség esetén azonban a szerződés fogyasztói jellegének a bizonyítása a fogyasztót terheli. Az indokolás szerint a fogyasztói szerződés Ptk. 685. § e) pont szerinti fogalmából következően csak az a kötelmi jogviszony minősül ekként, amelyet fogyasztó köt ilyennek nem minősülő személlyel. A Ptk. 685. § d) pontja értelmében fogyasztó az a személy, aki a gazdasági vagy szakmai tevékenysége körén kívül eső célból köt szerződést. A Ptk. a fogyasztó magánjogi védelme szempontjából azt tekinti lényegi elhatároló ismérvenek, hogy a jogalany a konkrét szerződést gazdasági vagy szakmai tevékenysége körén belül, vagy azon kívül köti-e meg. A perbeli jogviszony minősítése a bíróság kötelezettsége. Ennek során nincs kötve a felek előadásaihoz, hanem – amennyiben az a rendelkezésére álló adatok alapján lehetséges – külön erre irányuló kérelem, hivatkozás nélkül hivatalból is vizsgálnia kell és meg kell állapítania azt, hogy a perbeli jogviszony fogyasztói szerződésnek minősül-e vagy sem. A fogyasztói szerződés fennállása objektív szempontok alapján határozható meg, nem feltétel tehát, hogy a szerződő felek ismerjék a szerződés fogyasztói rendeltetését. Mindezekre figyelemmel a Pp. 3. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatásnak arra kell irányulni, hogy a bizonyítási teher általános szabályának a Pp. 164. § (1) bekezdésének megfelelően a szerződés fogyasztói jellegét a fogyasztónak kell bizonyítania, hiszen a szerződés ilyenkénti minősítése az ő érdekében áll. Tehát helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság, miszerint a felperesek e körben tett állításának igazolása őket terhelte.

[10] A perbeli kölcsönszerződést a felperesek mint magánszemélyek kötötték, az szabadfelhasználású jelzáloghitel szerződés volt. A felperesek a kölcsön célja vonatkozásában a bíróságokon ellentétes nyilatkozatokat tettek, ugyanis a PKKB előtt végrehajtás megszüntetése iránt indított ügyszám1. számú perben úgy nyilatkoztak, hogy a kölcsönt vállalkozási célra, vállalkozás beindítása érdekében vették fel, valamint kölcsönkérelmükben a hitelfelhasználás céljaként szintén vállalkozást jelöltek meg. A felperesek a jelen ügyben azt adták elő, hogy általuk vállalkozás beindítására nem került sor, vállalkozási tevékenységet nem folytattak, a kölcsönt gyermekeik felnevelésére, illetve lakásuk felújítására fordították. A II. rendű felperes vonatkozásában az adóhatóság igazolásából az állapítható meg, hogy munkaviszonyán kívül egyéb forrásból jövedelme nem származott.

[11] A Kúria a BH2015. 197. számú jogesetében rámutatott: annak elbírálásánál, hogy a létrejött szerződés fogyasztói, fogyasztási (lakossági) kölcsönszerződésnek minősül-e, nincs jelentősége olyan tényeknek, körülményeknek, amelyek a szerződés megkötését követően következtek be. Kizárólag azt szükséges, lehetséges, indokolt vizsgálni, hogy a hitelező számára milyen tények, adatok váltak ismertté a kölcsön felhasználási céljával, az adós személyével összefüggésben a szerződés megkötésének folyamatában a szerződéskötés időpontjáig. A Kúria kiemelte, hogy a szerződés fogyasztói, fogyasztási jellegének alátámasztására nem alkalmasak olyan tények, amelyekről a hitelező nem tudott, nem tudhatott a szerződés megkötésekor. Azok a körülmények, amelyek a szerződés megkötését követően következtek be, nem vehetők figyelembe, hiszen a hitelező kötelezettségei, pl. a tájékoztatás terjedelme eltérő attól függően, hogy fogyasztói, fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés megkötésére kerül sor, vagy nem fogyasztóval köti a szerződést.

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló adatok alapján tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a perbeli szerződés nem fogyasztói szerződés. Döntése meghozatalánál csupán a felperesi nyilatkozatokat értékelte, azonban az alperesi magatartást nem vizsgálta. A Hpt. szerződéskötéskor hatályos 203. § (6) bekezdése szerint olyan lakossági ügyféllel kötött szerződés esetén, amely devizahitel nyújtására irányul, illetőleg ingatlanra kikötött vételi jogot tartalmaz, a pénzügyi intézménynek fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásulvételét az ügyfél aláírásával igazolja. A (7) bekezdés a) pontja szerint a (6) bekezdésben meghatározott kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kell a devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztőrészletre.

[12] Az a tény, hogy az alperes mindezen rendelkezések alapján a felperesekkel kockázatfeltáró nyilatkozatot íratott alá, továbbá a kölcsönszerződés VII. pontja tartalmazta a felperesek nyilatkozatát a tekintetben, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatban tájékoztatást kaptak, nem hagyható figyelmen kívül. A szerződés VIII.13. pontjában az adós és adóstársak kijelentik, hogy a bank Üzletszabályzatának, Hirdetményének rendelkezéseit megismerték, azokat magukra nézve kötelezőnek fogadják el. A szerződés 3. számú mellékletét képezte az alperes mint hitelező által nyújtott valamennyi jelzálog alapú fogyasztási és lakossági kölcsönszerződéshez elnevezésű melléklet, mely tartalmazta a szerződéssel kapcsolatban felmerülő díjak mértékét. Az alperes e hitelszerződéshez kapcsolódóan csatolta a 2008. február 1-jétől érvényes „Hirdetmény Az Alperes1 Nyrt. hivatalos tájékoztatója a lakossági hitelek esetén alkalmazott kondíciókról, díjakról, jutalékokról és ezek teljesítési rendjéről” szóló dokumentumot.

Az alperes a 2015. április 10. napján kelt levelében értesítette az I. rendű felperest, hogy a szerződés vonatkozásában a DH2 törvény által előírt elszámolási kötelezettség teljesítéséről, annak eredményéről tájékoztatást adott, mellékelte a számszaki elszámolást is. A DH2 törvénybe foglalt alperesi elszámolási kötelezettség teljesítésére az alperes a DH1 törvényben írt fogyasztói szerződések vonatkozásában volt köteles.

Az alperes mind a szerződés megkötésekor, mind az elszámolás időpontjában a felpereseket fogyasztónak, illetve az általuk megkötött szerződést fogyasztói szerződésnek tekintette, így annak vitatására a jelen eljárásban már nincs lehetősége. (BDT2018. 3814.) annak ellenére,

hogy a felperesek a kölcsönigénylő lapon a kölcsön céljaként „vállalkozást” jelöltek meg. Mindezekre figyelemmel tévesen jutott az elsőfokú bíróság arra az álláspontra, hogy a felperesek a szerződést a Ptk. 209/A. § (1) bekezdése alapján megtámadhatták volna, azonban a Ptk. vonatkozó rendelkezései alapján a kereset benyújtásakor a megtámadási határidő már eltelt. A felperesek a tisztességtelen szerződési feltételek semmisségére a Ptk. 209. § (1) bekezdése alapján határidő nélkül hivatkozhattak.

[13] Az elsőfokú bíróság annak ellenére, hogy a felpereseket nem tekintette fogyasztónak és a perbeli szerződést fogyasztói szerződésnek, a felperesek keresetét érdemben is vizsgálta. Az ítéltábla e tekintetben az elsőfokú bíróság döntésével és indokaival teljes mértékben egyetért, azt megismételni nem kívánja. A fellebbezésben foglaltakra figyelemmel az alábbiakat emeli ki:

A szerződéskötéskor hatályos Ptk. 209. § (1) bekezdés, a 93/13. EKG Irányelv 4. cikk (2) bekezdés értelmében akkor vizsgálható kizárólag a főszolgáltatás körébe tartozó, a szolgáltatás és ellenszolgáltatás közötti egyenértékűséget, illetve arányosságot meghatározó szerződési feltétel tisztességtelensége, amennyiben az nem világos vagy nem érthető. A felperesek a keresetükben nem azoknak az általános szerződési feltételeknek a tisztességtelensége okán kérték a szerződés érvénytelenségének a megállapítását, amelyek az árfolyamváltozásból eredő terheket maradéktalanul a felperesekre hárítják, hanem magának az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatásnak, az alperes e körben való eljárásának a tisztességtelenségét állították. A Kúria és az ítéltábla is több határozatában rámutatott, hogy nem lehetséges egy olyan szerződéses feltétel tisztességtelenségének a vizsgálata, amely a felek jogai és kötelezettségei tekintetében nem tartalmaz rendelkezést, nem rendezi a felek szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit. A tisztességtelenség fogalmi eleme, a szerződésből eredő jogok és kötelezettségek egyensúlyának az indokolatlan és a fogyasztóra hátrányos, a jóhiszeműség és tisztesség követelményével össze nem egyeztethető megbontása. Olyan szerződési pont esetében, amely jogokat, kötelezettségeket nem állapít meg, ilyenek összemérésre nincs lehetőség, így hiányzik a tisztességtelenség megállapításának törvényi feltétele, ezért fogalmilag kizárt a szerződési kikötés tisztességtelenségének vizsgálata és megállapítása.

[14] A felperesek hivatkoztak a 2014/17. EU irányelv 23. cikk (6) bekezdésére, kifogásolva azt, hogy a szerződés napján írták alá a kockázatteltáró nyilatkozatot, így nem volt lehetőségük mérlegelni a feltételeket, továbbá a tájékoztatás szövege beolvadt a szerződés többi rendelkezésébe. Nehezményezték, hogy a szerződés nem tartalmaz példát a 20%-os vagy azt meghaladó árfolyam-emelkedés esetére sem.

A 2014/17. EU irányelv a szerződéskötést követően született, az a szerződéskötés idején még nem volt hatályban, így annak rendelkezései a perbeli esetben nem irányadók. Az irányelv hatálybalépését megelőzően megkötött szerződés rendelkezésének tisztességtelenségét önmagában nem eredményezheti az a körülmény, hogy az nem felel meg a több évvel a szerződéskötést követően alkotott irányelvben megjelenő szabályozásnak. Az, hogy a felperesek kellő időben kaptak-e tájékoztatást, többek között az EUB C-51/17. számú ítélet 76. pontjában megfogalmazott szempontok alapján kell megítélni. E rendelkezés szerint a kellő idő annak biztosítását jelenti, hogy a 93/13. irányelv 20. preambulum bekezdésének

megfelelően a fogyasztó ténylegesen megismerhesse a szerződés összes feltételét, hogy annak valós ismerete alapján dönthessen annak elfogadásáról. (Kúria Gfv.VII.30.286/2020/4.)

[15] Az elsőfokú bíróság helyesen értékelte a rendelkezésre álló adatokat, különösen tanúlnak, a szerződéskötéskor eljáró közjegyző helyettesnek a tanúvallomását, miszerint nem volt akadálya annak, hogy a felperesek a szerződés aláírását megelőzően a szerződés-tervezetet elvigyék. Így helytállóan jutott az elsőfokú bíróság arra a megállapításra, hogy az alperes kellő időt biztosított a felperesek részére a szerződés feltételeinek megismerésére.

A kölcsönszerződés VII. Svájci frank klauzula 2. pontja lényegében az adós nyilatkozatát tartalmazza a jelentős árfolyamkockázatról való tájékoztatás megértéséről. A felperesek tévesen hivatkoztak arra, hogy az utóbbi rendelkezés beolvadt volna a szerződés szövegébe, ugyanis az külön fejezetben került elhelyezésre, a fejezet címét pedig középen, vastag betűvel emelték ki.

A már kifejtettek szerint a szerződéskötés időpontjában az alperes nem volt köteles tájékoztatást adni arról, hogy milyen hatással jár az árfolyam 20%-os mértékű változása.

[16] Függetlenül attól, hogy a felperesek olyan általános szerződési feltétel tisztességtelenségének megállapítását kérték keresetükben, amelyeknek e szempont szerinti vizsgálata a fent kifejtettekre figyelemmel fogalmilag kizárt, a bíróságnak EUB C-51/17 ítélet 5) pontja értelmében – a keresettel érintett körben – hivatalból kellett vizsgálnia az árfolyamváltozásból eredő teljes többletköltséget a fogyasztóra hárító rendelkezés tisztességtelenségét. Ennek – mint a főszolgáltatás körébe tartozó kikötésnek – a tisztességtelensége kizárólag akkor vizsgálható, amennyiben a kikötés nem világos és nem érthető, így elsőként abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy az árfolyam változás lehetséges hatásai tekintetében az alperes megfelelő tájékoztatással látta-e el a felpereseket.

[17] A Kúria a perbeli tájékoztatással megegyező alperesi tájékoztatást számos ítéletében már vizsgálta (pl. Pfv.I.20.745/2020/5., Pfv.I.20.313/2019/5.), azt az irányadó jogszabályoknak, jogegységi határozatoknak, EUB döntéseinek megfelelőnek találta. Az elsőfokú bíróság tehát ezen határozatokkal összhangban, helytállóan állapította meg, hogy az árfolyamkockázatról való tájékoztatás megfelel – az elsőfokú bíróság által is felhívott – a Kúria 2/2014. és 6/2013. Polgári jogegységi határozataiban, valamint az EUB döntéseiben meghatározott követelményeknek. Erre figyelemmel pedig nem volt helye az árfolyamváltozás terheinek egészét a felperesekre hárító kikötés tisztességtelenségen alapuló semmissége hivatalból történő megállapításának.

[18] Mindezekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján a fenti indokolásbeli módosítással helybenhagyta.

[19] A felperesek fellebbezése az ügy érdemére vonatkozóan sikertelen volt, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelesek az alperes másodfokú eljárásban felmerült perköltségének viselésére. Az alperesi képviselő az alperessel kötött megállapodása alapján 9

óra időtartam és 28.500 forint + áfa/óra munkadíj figyelembevételével kérte perköltségének megállapítását. Az ítéltábla az ügyvédi munkadíjat 6 órányi tevékenység (5 óra fellebbezés tanulmányozása és ellenkérelem elkészítése + 1 óra tárgyalás) alapulvételével a 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 2. § (1)-(2) bekezdése és 4/A. § (1) bekezdése alapján a megállapodás és a ténylegesen kifejtett tevékenység mérlegelésével határozta meg.

[20] A felperesek teljes személyes költségmentességben részesültek, a le nem rótt fellebbezési eljárási illeték az 1990. évi XCIII. tv. 73. § (4) bekezdése és a 6/1986.(VI.26.) IM. rendelet 14. §-a alapján az állam terhén marad.

Budapest, 2021. április 29.

Dr. Németh László s.k.
tanácselnök

Dr. Molnár Ágnes s.k.
előadó bíró

Dr. Merőtey Anikó s.k.
bíró